

AMONDARAIN: A MONDRIAN RAIN

Irudiak astintzea izenburua darama José Ramón Amondarain (Donostia, 1964) artistak Donostiako Kubo Kutxan zabaldu berri duen erakusketak. Atzera begirako gisa dago planteatuta proiektua, eta agian horregatik, erakusketak bisitaria lehen momentutik kolpatzen du: aretoan ez dago margolanik eta Amondarain, batez ere, bere margolanengatik da ezaguna. Beharbada, bizi guztiko lanak aurkeztea helburu duen erakusketa batean mihiserik ez erakustearen hautua, keinu erabakigarri hori, da proiektua interesgarri bilakatzen duena.

 JONE ALAITZ URIARTE JUANTXO EGAÑA

Nola komisariatzen da atzera begirako bat atzera begirako baten lehen premisa ukatzen denean? Beste era batera esanda, nola planteatzen da ibilbide artistiko baten berri ematea, ibilbide horretako mugarrak aurkezten ez badira? Lan horretan aritu da Francisco Javier San Martín ikertzaile eta komisarioa, Leioako Arte Ederren Fakultateko ikasle askorentzako irakasle ezaguna. Amondarainen 35 urtetako ibilbide artistikoa tailerreko lanera enfokatu du, urte hauetan guztietan bertan gertatu diren proba, soberakin eta esperimentazioak argitaratu ekartzeko. Lanak aurkezteko garaian ez da ordena kronologikorik jarraitu, eta bisitariak nekez aurkituko du obren gaineko informazio gehigarria emango duen txartel informatiborik. *Irudiak astintzea* erakusketan, Amondarainena bezalako ibilbide oparo baten atzean egon zitezkeen garai konkretuetara atxikitutako estiloak edo joerak desagertu egiten dira eta obrak metatuta eta nahastuta aurkezten dira.

Bisitariak Kuboko areto nagusia bisitaratu bezain pronto korrika ateratzeko desira sentitu dezake, bertan pilatzen den obra kantitatea izugarria baita. Bai-

na gutxinaka, eskulturez gainpopulaturako *baso* horretan sartzen hasita, Amondarainen kodigoak identifikatzen hasiko da, analogia batzuk bistaratzen, umore zantzuak han eta hemen ikusten, eta konturatu orduko, denbora luzea pasako zaio estilo eta material ezberdinez egindako eskulturaz inguratuta dagoen bitartean. Halaber, prozesu horretan murgilduta dagoela, egiaztatuko du erakusketan pintura egon badagoela, baina bere ohiko forma planotik aterata; mihisetik ihes egin du eta forma solidoa hartu du. Hiru dimentsioko margolana, alegia.

Amondarainek pintura hedatuaren ideia praktikan jartzen du, koadroaren bi dimentsioetatik haratago pinturaren balizko aukerak arakatzearen aldeko joera artistikoa. Zentzu horretan, 90eko hamarkadaz geroztik, gaztelaniazko *mocho* terminoaz izendatzen dituen olio margoarekin egindako forma anitzeko artefaktuak daude. Pintura –gehienetan olio– metatuz sortutako piezak dira, artistak pinturarekin esperimentatzeko duen desiratik sortutako forma solidoak. Pintura hedatuaren aztarnari jarraituz, margolariaren lanari erreferentzia zuzene-

na egiten dion serie bat topatuko dugu erakusketan: margolari paleten seriea. Berrogeita hamar margo-paleta baino gehiagok osatzen dute sorta, material askotarikoekin egindakoak –dilistak, tostadak eta txokolatea tarteko–, eta hainbat motibo eta estilo gurutzatzen dira bertan. Gustu guztietarako adina paleta daude.

Espazio nagusi horretan badago biziki atentzioa ematen duen beste elementu bat: idulkiak. Eskultura oro idulki baten gainean dago kokatuta, eta idulki horiek tamaina, kolore eta material askotarikoekin egindakoak dira; konstelazio bat osatzen dute beren osotasunean. Abangoardiako eta modernitateko artistek krisian jarri zituzten idulkiak, uste baitzuten oztopoa zirela artelanaz gozatzeko, interferentzia bat eskulturaren eta bisitariaren artean. Amondarainek, ordea, biltegitik idulki guztiak berreskuratuta ditu eta horien gainean aurkeztu ditu urte hauetan guztietan tailerrean egin dituen lanak. Tamaina eta akabera desberdinetako idulki horiek baso sentsazio hori areagotu egiten dute; espazioa modelatzen duen apustu ausarta da.

Artelaren artean, besteak beste, Oteizaren klarionen laborategiko forma geometriko bat aurkituko dugu dimentsio handietara eramanda. Egurrez eginda dagoela dirudien arren, behin hurbiletik ikusita egiaztatuko dugu margoa dela egur itxura ematen diona; eta eskultura bera inguratzen badugu, barrutik hutsik dagoela ikusiko dugu. Ildo beretik, Oteizaren kaxa metafisikoen erreplikak ere aurkituko ditugu pintura brotxakada sendoekin eginak. Aretoaren hondoan kortina garden bat bistaratuko dugu, eta bertatik zintzilik dozenaka pieza eta forma anitzeko gailuak, pasa den urteko azaroan Donostiako Cibrian galerian izan zuen *A Tientas (Itsumustuka)* erakusketan egin zuen tankerakoa.

Amondarain artearen historiari etengabe begiratzen dion artista da, eta bere lanerako garrantzitsuak izan diren artisten lanak modu batean edo bestean txertatzen ditu. Modu horretan, artearen historia modernoan erreferenteak izan diren artisten izenekin anagramak sortzen ditu: Lucio Fontanatik *Tu Lacan Fin* aipua sortzen du, Mona Hatumetik *Oh Mama Tu no*, eta *Law or Handy*

Andy Warholen letren konbinatoriatik asmatzen duen hitz berria da. Bere abizena osatzen duten letrekin ere aukera infinituetan aritu izan da Amondarain, A Mondrian Rain gisako hitz-jokoak eginez. Anagramekin egiten duen antzera, abangoardiako hainbat artistaren –Frank Stella, George Bracke, Joseph Albers– estilo piktorikoa gerrako hegazkinen gainazalean margotu du, *Hegazkinak* serierako. Koadroak izan zitezkeen hegazkinak dira, eta berriz ere edozein gainazal koadro bat margotzeko egokia dela adierazten du Amondarainek. Keinu hori indartzeko asmoz, hegazkin horiek koadroak garraiatzeko erabiltzen diren egurrezko kaxatan aurkeztu ditu.

Bukatzeko, Kubo aretoko bigarren solairuan bi kanaletako argazki proiektzioa dago. Bertan, argazki eta irudi sorta heterogeneoa proiektatzen da, modu batera edo bestera artistari lana egiteko orduan inspiratzaile edo erabilgarri suertatu zaizkionak. Irudi horiek segidan ikustearen ondorioz, badirudi artistaren lan egiteko metodologia zein den asma dezakezula: analogiagatik, kontrasteagatik, edo hustutzeagatik funtzionatzen duten irudiak dira. Kimikari batek probetetan substantzia askotarikoak nahasten lan egiten duen bezala, Amondarainek irudiekin egiten du lan, irudiak behin eta berriz astinduz, eta astintzearen ondorioz, erakusketa honetan aurkitu ditzakegun obrak azaleratzen dira. ●